

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки магістрів
напряму/спеціальності

_____ 01 Освіта, 013 Початкова освіта _____
(шифр і назва напрям, спеціальності)

Розробник програми: Кучай Т. П. доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол № 6 від „31” серпня 2019 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

_____ д-р пед. н. Біда О. А. _____
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки в початковій школі» складена відповідно до навчального плану підготовки магістрів напряму (спеціальності) «013 Початкова освіта»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є технологія реалізації магістрантами основних проблем початкової освіти нашої країни та інших країн світу; особливості педагогічної діяльності вчителя, його професіоналізму.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальній дисципліні передують вивчення таких дисциплін: «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Дидактика», «Теорія виховання», «Педагогічна майстерність», фахові методики.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Динаміка розвитку педагогічної системи України
2. Шкільна неуспішність: шляхи та умови попередження

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

підготувати студентів – майбутніх фахівців початкової освіти до розуміння проблем реформування та оновлення початкової освіти.

1.2. Основне завдання вивчення дисципліни:

- методичні – ознайомити студентів з основними проблемами початкової освіти нашої країни та інших країн світу; сформувати у студентів відповідальне ставлення до ролі вчителя – реформатора, прагнення поповнювати свої знання, підвищувати професійну майстерність
- пізнавальні – надати студентам наукові знання про сутність нових підходів та концепцій сучасної освіти та механізми розв'язання педагогічних проблем.
- практичні – застосовувати теоретичні знання з курсу у педагогічній практиці та в процесі подальшої самоосвіти.
- виховні – виховувати у студентів відповідальне ставлення до своєї професії, прагнення до самовдосконалення.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- динаміку розвитку педагогічної системи України;
- напрями оновлення освіти в педагогічній системі України;
- психолого-педагогічні основи шкільної неуспішності.

вміти:

- організувати навчально –виховний процес спрямований на удосконалення існуючої педагогічної системи;
- розробляти та організувати систему занять з попередження та усунення шкільної неуспішності з учнями початкової школи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години/4 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Динаміка розвитку педагогічної системи України

Тема 1. Актуальні педагогічні проблеми: їх класифікація та специфіка

1. Завдання освіти ХХІ століття, найважливіші напрямки її розвитку.
2. Гуманістично-особистісний підхід до розвитку освіти в Україні.
3. Умови навчання, які сприяють гуманістичному вихованню.
4. Актуальні проблеми педагогіки початкової освіти.

Тема 2. Сучасні підходи до педагогічної діяльності вчителя відповідно до Державного стандарту початкової освіти

1. Напрями оновлення освіти в педагогічній системі України.
2. Державний стандарт початкової освіти.
3. Виховання як складова частина цілісного освітнього процесу.
4. Основні ознаки педагогічних технологій.

Тема 3. Педагогічна підтримка молодшого школяра у виховній практиці початкової школи

1. Принцип єдності виховання і навчання як основоположний принцип змісту освіти.
2. Особливості виховання і педагогічна підтримка дітей в початковій школі.
3. Психолого-педагогічні домінанти розвитку – пріоритетні стратегії підтримки.
4. Зміст і форми роботи класного керівника з просвіти батьків.

Тема 4. Комунікативна культура вчителя

1. Система міжособистісних взаємодій у соціально-педагогічному середовищі.
2. Особливості взаємодії вчителя й учнів.
3. Природа і характер педагогічних конфліктів:
 - а) об'єктивні причини педагогічних конфліктів
 - б) суб'єктивні причини педагогічних конфліктів.
4. Розвиток довільного міжособистісного конфлікту.

Змістовий модуль 2. Шкільна неуспішність: шляхи та умови попередження

Тема 5. Індивідуально-психологічні особливості та їх вплив на успішність навчальної діяльності учнів молодшого шкільного віку

1. Формування психологічних передумов оволодіння навчальною діяльністю як необхідна умова успішного навчання.
2. Природні характеристики нервової системи школярів і успішність шкільного навчання.
3. Особливості темпераменту учнів як фактор навчальної діяльності.
4. Психологічні проекти школярів з різними типологічними властивостями.

Тема 6. Типи невстигаючих школярів

1. Види неуспішності. Типології відстаючих у навчанні школярів.
2. Психолого-педагогічні основи індивідуального підходу до невстигаючих школярів.

Тема 7. Психологічні причини загального відставання в навчанні. Недоліки в розвитку пізнавальної сфери

1. Наукові підходи до розуміння причин шкільної неуспішності в історичному аспекті.
2. Недоліки в розвитку відчуттів, сприйняття процесів уваги, пам'яті, мислення й уяви та труднощі, що виникають у зв'язку з ними в навчальній діяльності школярів.
3. Труднощі в навчанні, пов'язані з несформованістю просторових уявлень у школярів.

Тема 8. Гіперактивна поведінка школярів як прояв дефіциту процесу довільної саморегуляції

1. Роль довільної сфери в навчальній діяльності. Труднощі в навчанні.
2. Структура системи саморегуляції та навчальні труднощі, які викликані несформованістю її окремих ланок.
3. Гіперактивна поведінка школярів.

3. Рекомендована література

Базова:

1. Актуальні проблеми педагогіки початкової освіти : [навч.-метод. посіб.] / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Каф. педагогіки і методик дошк. та початк. освіти; [уклад. : М. С. Гордійчук, Л. Б. Попова, О. Ю. Попова]. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2014. – 151 с.
2. Локалова Н. П. Школьная неуспеваемость: причины, психокоррекция, психопрофилактика : [учебное пособ.] / Н. П. Локалова – СПб. : Питер, 2009. – 368 с. : ил. - (Серия «Учебное пособие»).
3. Мартиненко С. М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики [навч.-метод. посіб.] : рек. Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка / С. М. Мартиненко, М. Д. Осколова ; рецензент: В. І. Бондар, Н. М. Бібік. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 144 с.
4. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія / О. В. Матвієнко. – К. : Стило, 2006. – 543 с.
5. Матвієнко О. В. Організація педагогічної практики з виховної роботи у початковій школі [Текст] / О. В. Матвієнко ; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Стило, 2003. – 124 с.
6. Попова О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у ХХІ столітті / О. В. Попова. – Х., 2001– 256 с.

Допоміжна:

7. Досвід комплексної мінімальної мозкової дисфункції з синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю дітей раннього віку // Соціальна педіатрія. – К., 2005. – Вип. 3. – С. 149-151.
8. Ілляшенко Т. Д. Типологія дітей з труднощами у навчанні / Т. Д. Ілляшенко // Дефектологія. – 1997. - № 2. – С. 37–41.
9. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. – К. : МАУП, 2000. – 256 с.
10. Мартиненко С. М. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи : [навч.-метод. посіб.] / С. М. Мартиненко. – К. : Сім кольорів, 2010. – 263 с.
11. Матвієнко О. В. Метод конкретних педагогічних ситуацій : [навч.- метод. посіб. для студ. пед. ф-тів вищих навч. закл.] / О. В. Матвієнко ; ред. В. І. Бондарь. – К. : Українські пропілеї, 2001. – 298 с.
12. Освітні технології : [навч.-метод. посіб.] / О. М. Пехота, З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. // За заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : «А.С.К.», 2001. – 256 с.

Інтернет ресурси

1. Волкова Н. П. Педагогіка : [навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mexalib.com/view/115735>
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
3. Державний стандарт початкової загальної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF>
4. Петренко І. В. Динамічні особливості становлення регулятивної сфери школярів з різною навчальною успішністю. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/5334/>

5. Підкасистий П. І. Педагогіка : [навч. посіб. для студ. пед. вузів і пед. коледжів] [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ibib.ltd.ua/pedagogika-uchebnoe-posobie-dlya-studentov.html>
6. Сухомлинський В. О. Школа радості. Роки дитинства /О. Сухомлинський // Вибр. твори в 5 т. – Т. 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://toloka.hurtom.com/viewtopic.php?t=11064>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль.

Форма контролю: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Засобами об'єктивного контролю рівня знань студентів є усне опитування, розв'язання практичних завдань, тести, тестові завдання різних типів, ситуаційні завдання.